

Ansvarshavende redaktør: Øystein Hjort.
I redaktionen: Ib Monty, Morten Piil og
Henrik Stangerup.

Redaktionssekretær: Per Calum.

Lay-out: Freddy Kring.

Tryk: Bonde's Bogtryk/Offset.

»Kosmorama« er et uafhængigt tidsskrift, udgivet af Det danske Filmmuseum med støtte af Filmfonden. Signerede bidrag udtrykker alene forfatterens synspunkter og ikke nødvendigvis redaktionens.

»Kosmorama« udkommer med 6 numre årligt. Abonnement kr. 30,00. Enkeltnumre kr. 6,00. Fås hos boghandlere, i kiosker og biografer og i Det danske Filmmuseums ekspedition, Store Søndervoldstræde, København K, Asta 6500 og Sundby 1003, mandag-fredag 9-16, tirsdag og torsdag tillige 18,30-21,30 eller på giro 4 67 38.

oprøret i filmen...

Ungdomsoprør, kulturrevolutioner og mere eller mindre velgennemtænkte angreb på de etablerede er sagen for tiden. Generationerne afløser hinanden med en hæsbæsende acceleration. Filmen, der så ofte betegnes som den mest tidsbevidste kunstart, har, som Godard bl. a. har erkendt, svært ved at følge med tiden for tiden. Tingene er sandelig ikke i dag, hvad de var i går. Vi kan i år fejre 10 års jubilæum for den nye bølges gennembrud i Frankrig, det indtil da mest massive ungdomsoprør inden for filmen, og siden da har ord som *ung* og *ny* været faste slagord i enhver ny retning. Tresserne har budt på den brasilianske cinema novo, en politisk-revolutionær filmkunst, rettet mod et autoritært styre, på The New American Cinema, en formelt-eksperimenterende, såkaldt fri undergrundsfilm, rettet mod den kommercielle Hollywood-film, og på den vesttyske nye film, Bubis Kino, rettet mod Papas Kino, den merkantile underholdningsfilm.

Uden at forklejne de respektive indsatsers tør man imidlertid nok sige, at hverken filmen eller produktionsformerne blev revolutioneret i de forløbne ti år. De amerikanske undergrundsfilm var vel nok det mest konsekvente forsøg på at skabe film uden for det normale produktionsmønster. Men trods udbredelsen var disse film forbeholdt de små kredse, og det traditionelle amerikanske produktionsapparat blev ikke rystet. Ny-bølge-instruktørerne lavede også deres film inden for det bestående produktionsapparat. Stort set kan man sige, at det hidtil ikke er lykkedes at bryde den kommercielle filmindustriens monopol.

Først i år synes man at kunne spore en mere organiseret indsats for at skabe en front mod det gamle producentvælde. Og det er selvfølgelig atter i Frankrig, det foregår. Forårets revolution skabte også en samling af filmfolkene i Frankrig mod det bestående. I maj stiftede en lang række af de betydeligste yngre filmfolk i Paris »Les etats généraux du cinéma«, en filmens generalstab, der ikke blot vil skabe revolution i filmens verden, men som i forening med andre vil ændre det franske samfund. I augustnummeret af »Cahiers du cinéma« kan enhver sætte sig nøjere ind i, hvad generalstaben er ude på. »Cahiers du cinéma« har stillet sig på oprørernes side og erklærer i sin lederkrig mod den kommercielle film, som man deler i »cinéma officiel« og »cinéma parallèle«. Man vil ikke beskæftige sig med den film, der er »underordnet og anekdotisk«, og som er den, der kan ses i biograferne. »Cahiers du cinéma«

vil være talerør for generalstaben, hvis felttog er vidtstrakt. Man vil undergrave det gamle produktionsapparat, man vil totalt ændre distributionssystemet og bryde biografernes monopol på filmfremvisning. Film skal være for alle alle vegne. Alle skal kunne komme til at lave film og alle skal kunne komme til at se film, hvor de ønsker det. I kampen mod det bestående var den første sejr for generalstaben lukningen af Cannes-festivalen, der naturligvis måtte opfattes som kommercialismens symbol. Efter dette vellykkede kommando raid ind i den kapitalistiske filmverden, er man nu i gang med at opstille alternativerne til det hidtidige system, som man optimistisk forudser vil kollabere. I »Cahiers du cinéma« redegøres der for nogle af de mange projekter, som nu er på bordet. Om vi inden længe skal se de gamle produktionselskaber smuldre bort og blive afløst af nye demokratiske produktionskollektiver, kan vi ikke vide noget om nu. Men kampen er indledt, og det vil nok være klogt, om også danske producenter og etablerede filmskabere sætter sig lidt ind i, hvad der foregår. Nok er danskerne ikke skabt for mere forpligtende revolutionær indsats, men et foretagende, som det nystartede »ABCinema« er jo i hvert fald i ideen udtryk for lidt af det samme, som generalstaben repræsenterer.

Succes'en i de nye foretagender er naturligvis først og fremmest betinget af, om det er talenter, der kommer til. Hvis man går ind for en sekterisk eksperimenterende film, når man ikke ud over inderkredsens forening til gensidig ros. De kommercielle produktionselskabers bedste forsvar vil derfor naturligvis også være en investering i talent, og hermed når vi igen til Hollywood.

I dette og det foregående nummer har »Kosmorama« især beskæftiget sig med Hollywood. Vi nærer ikke det samme had til Hollywood-filmene, som de grupper, der nu søger et alternativ til den. Tværtimod er vi ret overbeviste om, at Hollywood også vil komme over de kriser, som nu forestår. Forklaringen herpå kan bl. a. findes i det leksikon, som vi har udarbejdet over ca. 100 nyere Hollywood-instruktører. Det kan ikke stå helt galt til med en filmindustri, der på skabersiden har en sådan tilgang af nye folk. Der gemmer sig næppe en Kubrick i dem alle, men man behøver ikke at være overdreven optimistisk for at tro, at nogle af dem kommer til at præge filmkunsten i halvfjerdsenerne. Hvor mange nye instruktører er det, der er kommet til herhjemme i de sidste år. Var det to? I. M.